

Crna računica masovnih ubistava vatrenim oružjem u Srbiji I nekoliko decenija nakon ratnih dešavanja iznova I iznova odnosi nove živote.

U Leskovcu 2002. Godine, hicima iz automatske puške ubijeno je sedmoro, a ranjeno petoro ljudi. U Jabukovcu kod Negotina, 2007. godine, lovačkom puškom ubijeno je devet, a teško ranjeno dvoje. U Velikoj Ivanči kod Mladenovca, 2013-te godine, pucnjima iz pištolja ubijeno je 13-oro ljudi. U Martonošu kod Kanjiže, 2015.te godine hicima iz lovačke puške ubijeno je sedmoro ljudi. Poslednja u nizu velikih tragedija dogodila se sredinom 2016. Godine u Žitištu, u kojoj je zabranjenim automatskim oružjem u ilegalnom posedu ubijeno petoro ljudi, a ranjeno njih 22.

U razmaku od 15 godina, pet počinitelaca vatrenim oružjem ubilo je 41-og građanina Srbije, dok je njih 29-oro ranjeno. Ovde su nabrojana samo masovnija ubistva, dok je pojedinačnih tragedija u kojima su u porodičnom nasilju, ili zbog nesavesne upotrebe vatrenog oružja stradale na desetine drugih ljudi, među kojima je bilo i maloletne dece. Događaji poput ovih, od kojih je poslednja u nizu bila pucnjava u kafiću u Žitištu, pokreću lavine komentara, a sa njima uvek iznova otvaraju pitanja o bezbednosti, nasilju i upotrebi vatrenog oružja u Srbiji.

Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika, Centar za istraživanje javnih politika
Mislim da iz ovog slučaja u Žitištu gde ste svi videli da praktično svako zna na neki način da ovaj čovek koji je ubio toliko veliki broj ljudi uključujući i svoju bivšu ženu, svako od njih je znao da on to oružje poseduje, ali niko nije shvatao da to treba da prijavi mislim da je to jedan od monogobrojnih slučajeva, čini mi se, gde mi vidimo da zapravo kod nas ne postoji ta svest da tako nešto treba prijaviti, da tako nešto treba da se shvati kao pretnja koja je daleko šira.

Ivan Zverhovski, SEESAC

Jako malo je bilo tih nekih komentara i reakcija odakle tom čoveku automatsko oružje. To znači da je već stav da smo se toliko navikli da neko to ima, da se to pojavljuje na svadbama, na proslavama rođenja, na krštenjima, na sahranama i tako dalje, da su ljudi toliko navikli da je to oružje prisutno, da to više nikoga ne iznenađuje.

Međutim, oružje na Balkanu nije novina. Ono je pisalo istoriju Srbije, menjalo granice i opstajalo iz decenije u deceniju, pa i iz veka u vek, a od buna i ustanaka duboko je prodrlo u naše običaje I kulturu.

Branko Pogdanović, istoričar, istoričar

Oružje je nerazdvojni deo naše nacionalne istorije i dugujemo mu i nezavisnost i svu slobodu koju danas uživamo - kakva je - takva je. Tako da se mi se možemo zahvaliti tom oružju koje imamo.

Nije redak slučaj da se jednom pribavljeno vatreno oružje čuva kao relikvija u mnogim porodicama koje tu tradiciju kasnije prenose s generacije na generaciju.

Branko Pogdanović, istoričar, istoričar

Nažalost, kao što znamo, mi smo na Balkanu na strateškom položaju, tako da nema rata koji nas nije zakačio. Sticajem okolnosti, većina oružja koje se nalazilo u vlasništvu građana bilo je oružje koje je nasleđeno iz ratova, pri tome moramo govoriti o dve kategorije. Trofejno oružje, koje su ljudi legalno mogli da poseduju, da dobiju kao

uspomenu ili su doneli iz ratova i grupa oružja koje je ilegalno, znači doneto sa ratišta i koje se sakriva i predstavlja opasnu kategoriju.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Raskrsnica puteva, sukob velikih sila se uvek obijao o glavu najmanjih. Mi smo tu bili mali. Potreba da sačuvaš živote svoje porodice, potreba da sačuvaš svoj nacionalni identitet, svoju zemlju je naravno rasla.

Branko Pogdanović, istoričar

Odnos Srba prema oružju potiče iz dva faktora. Jednog, da se ono većinom zloupotrebljava tu ne računam normalno lovce i ljude koji su tu da ga poštuju I znaju kako se drži i sa druge strane je ono predstavljalo stvar prestiža.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Oružje ako se ne koristi preterano, ako se dobro čuva trajeće večno. Dobro podmazano, sačuvano, trajeće večno. Nadživeće sve nas jer je to krajnje kvalitetna roba od krajnje kvalitetnog čelika.

Žarko Korać, psiholog

Ovde se smatra da je oružje posedovati ili imati oružje nešto što odlikuje muškarca, što pripada tradiciji, ali svejedno nekoj tradiciji koju ajde da kažemo ako nije više moderno bar nije tako strašno održavati je. Vi kad pitate nekog jel ima novo oružje u kući uglavnom kaže imam registrovano oružje

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Svi naši seljaci od Slovenije do Makedonije uvek vole da imaju nešto na tavanu sakriveno za ne dao Bog, to ih je naučilo gorko iskustvo je koje im ne zameram ali kad toliko mnogo raznih armija razoružate i to sve ostane u stanovništvu to je još i bilo u redu do devedeset prve godine.

Početakom devedesetih godina, sa dolaskom društvene krize I ratnih dešavanja, osećaj bezbednosti se kod građana dodatno izmenio, te je veliki broj ljudi imao potrebu da se dodatno obezbedi nabavkom određene količine vatrenog oružja koje u tim okolnostima sa zvaničnih evidencija prelazi u ilegalne tokove.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Najveća odgovornost za to pada na vojsku, bivšu JNA I vojsku koji su podelili bez zaduživanja bez evidencija, te je sve to prošlo kroz stanovništvo i u Hrvatskoj i Bosni je otprilike slična priča.

Miljko Simović, MUP

Kontrola nad tim oružjem nije bila moguća zbog ratnih dejstava. Kada su se okončala ratna dejstva tada se nisu posedovali precizni podaci o tome ko je zadužen za koje oružje. Zbog hitnosti i zbog ratnog dejstva naravno da te evidencije koje se vodile nisu mogle biti u svakom trenutku zapisane niti sačuvane i izgubilo se toga dosta.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Ako je neko desetine hiljada oružje razdelio, a da nikoga nije zadužio za to i da se broja ne zna mi se čudimo što se nalazi po kontejnerima što eksplodiraju po stanovima jer se neko igrao.

Žarko Korać, psiholog

Onaj ko ima ovakvo oružje kod kuće zna da ono ne može biti legalizovano zna da svesno krši zakon onda naravno centralno pitanje je zašto je to doneo i opet se vraćamo na početak to je deo tradicije - kuća koja ima oružje može da se brani - od koga da se brani, ko će napasti? U poslednje vreme imamo sve više zločina i pljački, samoubistava i ubistava upotrebom izrazito zabranjenih tipova oružja.

Arsenal ratnog naoružanja koji je bez kontrole prešao u ruke građana, bio je neočekivano raznovrstan još za vreme rata, napominje Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem, nekadašnji pripadnik MUP-a Srbije.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Minsko-eksplozivna sredstva su najčešće donošena, najlakše ih je bilo sakriti, najčešće smo kod građana nalazili takozvanu kašikaru m70 ručnu bombu domaće izrade, nalazili smo i ručnu bombu sa metalnom košuljicom, koje su poznate kao Kragujevke, zatim protivpešadijske nagazne mine, pašete, pronalazili smo odskočne mine izuzetno razorne moći.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Od devedeset treće do 2000-te, a Boga mi i do dana današnjeg ste mogli da kupujete 1994. novu bombu za 10 maraka na Kalenić pijaci ispod tezge, da vam je automatska puška sistema kalašnjikov m70 prodavana jeftinije nego pištolj tetejac. Zašto pištolj, pa zato što može lakše da se nosi od puške.

Žarko Korać, psiholog

Rat je ovde ostavio jako mnogo oružja mnogo oružja koje se preprodaje pričaju da se kalašnjikov može prodati za 150 evra i onda naravno se pitate ko će to sve kupiti?

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Na ratište u Hrvatskoj i u Bosnu je stiglo oružje iz čitavog sveta, nažalost, stiglo je iz bivših republika varšavskog bloka. Došle su stotine različitih minsko-eksplozivnih sredstava, proizvedenih u Nemačkoj, Češkoj, Rusiji, Kini. Karakteristično je bilo da je u prvim godinama rata u Hrvatskoj naoružanje stiglo iz Indonezije, tako da smo kod građana pronalazili automatske puške vrhunskog kvaliteta, proizvodnje, Ultimaks, Sar, u malim žestokim kalibrima, koji su bili zabranjeni po Ženevskoj konvenciji za upotrebu u ratovima.

Žarko Korać, psiholog

Imamo tromblonske mine, znate vi šta je tromblon? Mene ne bi iznenadilo da imaju tenkovske granate negde u kući i ne znam šta još, jer mi možemo samo da sanjamo šta se sve nalazi. Mislim da će Srbija sa tim da se bori narednih 30 godina, ovo o čemu vi i ja razgovaramo danas to apsolutno će biti problem koji će da se odrazi na sledeće generacije.

U borbi protiv ilegalnog vatrenog oružja Srbiji je pomoć ponudila jedna od međunarodnih institucija koja se bavi smanjenjem zloupotreba oružja na ovim prostorima. U pitanju je međunarodni centar SEESAC.

Ivan Zverhovski, SEESAC

SEESAC je nastao kao zajednička inicijativa država u regionu okupljeni pod paktom stabilnosti koji je postoji kroz program za saradnju i program ujedinjenih nacija za razvoj. On nastaje tako što smo prepoznali da je nasleđem ratova nasleđen problem velikog broja oružja. To je nešto što u ovom regionu bi moglo samo da se reši kroz regionalni pristup saradnje razmenom informacija, razmenom znanja i građenjem poverenja između države tako da je to bio jedan od načina da se krene u redukciju te pretnje.

Miljko Simović, MUP

Međunarodna organizacija ujedinjenih nacija, program za razvoj UNDP, odnosno SEESAC angažovali su Safe World međunarodnu organizaciju koja je radila evaluaciju stanja po pitanju oružja u republici Srbiji. oni su na osnovu ključnih svedoka kako su nazvali matematički zbirno došli do podatka da ima ilegalnog oružja tada 2006. godine u Republici Srbiji između 200.000 i 900.000.

Ilegalno oružje sa Balkana postalo je poznato i veoma traženo u celom svetu, što je pospešilo njegovu preprodaju na crnom tržištu. Ono se pominje i u izveštajima evropske policijske agencije Europol, gde se navodi da Zapadni Balkan i zemlje jugoistočne Evrope čine "Balkansku osu" preko koje se realizuje trgovina drogom, oružjem i ljudima. Pored Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije i Crne Gore, kao izvori krijumčarenog ilegalnog oružja posebno su označene Srbija sa akcentom na teritoriju Kosova i Metohije, ali i susedna Albanija.

Slobodan Bošković, SEESAC

Devedesetih godina, u sklopu bolnih tranzicijskih procesa u Albaniji, nekoliko miliona komada oružja i pripadajuće municije i raznih drugih minsko-eksplozivnih sredstava su opljačkani iz vojnih skladišta i samim tim su direktno prešla u ilegalnu zonu, tj. u jednu sivu zonu odakle su ili prokrijumčareni ili nastavili negde da egzistiraju u okvirima Albanije, i samim tim čekaju povoljan momenat kada mogu da budu zloupotrebljena ukoliko nisu vraćena adekvatnim institucijama.

Ivan Zveržhanovski, SEESAC

Negde od početka ove decenije je došlo do primetnog rasta, tako da smo mi definitivno jedan od glavnih izvora tog oružja u Zapadnoj Evropi.

Duško Ilić, Naos

Kao što prolaze i narkotici tako prolazi i oružje. Problem predstavlja vojničko oružje, automatsko oružje, vojničko oružje jer se takvim oružjem rade teroristički napadi i zlodela.

Slobodan Bošković, SEESAC

To oružje zaista samo čeka u kom trenutku će preći u upotrebu, ne više samo u neku sivu zonu, nego u upotrebu i zloupotrebu i da li će biti zloupotrebjeno na teritoriji određene zemlje i da li će biti prokrijumčareno na neku drugu destinaciju, pre svega mislimo na destinacije EU, jer je potražnja za oružjem u okvirima EU prilično velika.

Nasuprot činjenici da veći broj građana uglavnom ne pravi razliku, vatreno oružje deli se na legalno koje je uredno prijavljeno i čiji vlasnici poseduju odgovarajuće dozvole i nelegalno koje se vezuje za kriminal i kojim se najčešće čine zloupotrebe i narušava bezbednost u zemlji.

Miroslav Horvatski, autor udžbenika za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

U javnosti se stvara slika i neka odbojnost prema oružju i prema svim licima koji imaju to oružje, što mislim da nije u redu, jer mislim da čak ako se i smanji broj lica sa legalnim posedovanjem, da to neće uticati na bezbednost. Na bezbednost bi više uticalo kada bi se sklonilo oružje od onih koji ga nelegalno poseduju, jer su oni uglavnom lica koja su spremna da ga i upotrebe u nekim situacijama.

Branko Bogdanović, istoričar

Dolazi do zloupotrebe oružja iz različitih faktora prvenstveno zbog ekonomske situacije, zbog sukoba u porodici zbog takozvanog ratnog sindroma ili vijetnamskog sindroma što znači da nije stvar u oružju nego u preventivi odnosno praćenju određenog profila ljudi koji mogu biti potencijalno opasni da upotrebe oružje kojim raspolažu.

U javnosti su česte i tvrdnje kojima se stepen nasilja u društvu povezuje sa posedovanjem oružja, što direktno rezultira osudama njegovih vlasnika, bez dubljeg zadiranja u problematiku.

Zorica Subotić, NAOS

Bojim se da ljudi nađu način da svoje nasilne osobine ispolje bez obzira o kojoj se vrsti nasilja radi. Nije mi poznato da je neko od ilegalnih vlasnika oružja što ne znači da nije nikada naravno upotrebio na oružje u nasilju u porodici pre svega zato što zakon vrlo oštro sankcionise legalne vlasnike oružja od klauzule preventivnog oduzimanja oružja do oduzimanja oružja sa razlogom.

Duško Ilić, Naos

Kada god se desi neki teroristicki napad, napada se oružje kao sredstvo, a ne izvršilac koji ima volju i želju da uradi to što uradi. Napada se oružje, a onda je najlakše naravno napasti legalno oružje jer se za legalno oružje zna koliko ga ima i gde ga ima.

Zorica Subotić, NAOS

Bojim se da svi treba da se urazumimo, a ne da jurimo veštice na štetu legalnih vlasnika oružja koji svojim ponašanjem prema statistikama krivičnog dela su najodgovorniji najčasniji pripadnici ovog društva, uredno plaćaju porez, uredno koriste svoje oružje po pravilima zakona bojim se da su neke stvari pogrešno postavljene.

OFF: Iako ih i sam zakon o oružju i municiji obavezuje na uzorno ponašanje, legalni vlasnici oružja daleko su odgovorniji od onih koji oružje poseduju nelegalno. Kao jedino efikasno rešenje nameće se dodatno pooštavanje propisa i povećavanje kazni, za one koji se oglašuju o zakon.

Zorica Subotić, NAOS, NAOS

Nacionalna asocijacija zastupa stav da je jedini put edukacija ljudi i stvaranje svesti koliko je to pogrešno za njih, za društvo, a sa druge strane smatram da bi trebalo na to uticati i na

sledeći način to jest, povećati donji limit kazne u slučaju da se kod nekoga otkrije nelegalno oružje bez obzira da li ga je primenio ili nije u krivičnom delu i to po mom mišljenju treba da bude najniža kazna zatvorska 00.49

Duško Ilić, Naos

Preko 50% građana Švajcarske ima legalno oružje, dok recimo u Srbiji imamo oko 7% građana koji poseduju legalno oružje, tako da je jako nepravedno praviti stroge zakone i uslove za legalne vlasnike oružja, naočito, što se vrlo lako ostaje bez njega.

Petar Pantić, MUŠ

Čovek koji poseduje legalno oružje smatram da je najmirniji najpošteniji građanin ove zemlje jer Zakon o oružju i municiji, predviđa za svaki prekršaj, delikt, da ne kažem krivičnu prijavu i postupak koji se povede rizikuje oduzimanje oružja.

Srbislav Stojić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Masu puta je izbegnut delikt na ulici, u saobraćaju, u kuci, upravo zbog toga što je legalni vlasnik oruzja vodio racuna da ce jednom psovkom ili jednom bezazlenom pretnjom doci u situaciju da ostane bez onoga sto voli i na kraju krajeva ima materijalnu vrednost.

Dragana Ćorić

Najbolje je nazvati stvari pravim imenom i reći da ne postoji problem kod ljudi koji poseduju legalno oružje, i koji prijavljuju oružje, koji održavaju dozvole, dok sa druge strane postoje ljudi koji imaju nelegalno oružje, čak i da postrožimo krivični zakonik, ako vi izvršite krivično delo sa nelegalnim oružjem, da se to tretira kao teži oblik.

90FF: Kao jedno od rešenja problema i put do smanjenja broja nelegalnog oružja koji je država ponudila je proces legalizacije i predaje oružja bez posledica.

Slobodan Bošković, SEESAC

11.44 Jedno je legalizacija odmah nakon konflikta, drugo je legalizacija koja se dogodila u toku Sablje, treća je legalizacija koja je sprovedena prošle godine, kada su posebni napor uloženi da se pokuša dopreti do svih, delova društva, pokušavajući takođe da se objasni, razlog zbog čega je to naoružanje ne samo je protivzakonito, nego i opasno,

Miljko Simović, MUP

Mi smo u periodu 2012 - 2015 prikupili oko 100.000 komada oduzetog oružja, u periodu od desetak godina od 2000. do 2012. godine uništili smo preko 108.000 komada oružja. Ovo je sedma legalizacija, u kojoj smo prikupili negde između 100 i 110 hiljada komada oružja to je skoro preko 300.000 tako da faktički na taj način ovo ministarstvo je smanjilo količinu ilegalno oružja u zemlji.

U zbir nelegalnog oružja ubraja se svaki metak, ali kada se to razdvoji po vrstama naoružanja, kada je o prošlogodišnjoj akciji legalizacije oružja reč, statistika daje konkretnije podatke.

Monika Lajhner, SEESAC, UNDP

U Srbiji je tokom akcija legalizacije i prikupljanja ilegalnog vatrenog oružja koja je trajala tri meseca prošle godine, od marta do juna, prikupljeno oko 7,5 hiljada komada vatrenog

oružja, skoro 160 hiljada komada municije, i negde oko 110 različitih eksplozivnih naprava. Kaže se da je to neki prosek u ovom regionu.

Zoran Kuzmanov, glavni policijski inspektor Odeljenja policije PU Novi Sad

Smatram da u svakom slučaju ta svest nije na potrebnom nivou i da bi bilo potrebno za bezbednost svih građana koji imaju to oružje u nelegalnom posedu, da ga predaju organima mupa, i da u svakom slučaju spasu možda neciji život.

Miroslav Horvatski, autor udžbenika za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Nelegalno posedovanje oružja, možda treba objasniti građanima, snosi veliku odgovornost, kada se nelegalno poseduje oružje koje je inače dozvoljeno po zakonu da se nabavi, to je krivično delo gde su sankcije od 3 meseca, do 3 godine, ako se radi o nedozvoljenom oružju, tu je zatvorska kazna do 5 godina, a ako se radi o razornom oružju velike razorne moći, većeg kalibra ili više komada, onda je kazna od 2 do 10 godina.

Za razliku od 2015-te, akcija legalizacije oružja 2016-te godine dala je skromnije rezultate. Prema podacima MUP-a Srbije, za četiri meseca koliko je trajala akcija prikupljeno je 60.764 komada municije različitog kalibra, 913 komada oružja, među kojima je bilo i 173 komada automatskog i poluautomatskog oružja, 296 bombi i 114 minsko-eksplozivnih sredstava. Tokom ta četiri meseca građani su najčešće predavali automatsko oružje, pištolje, revolvere, malokalibarsko i konvertibilno oružje, vazdušno i oružje sa tetivom, ali i bombe, zolje, minsko-eksplozivna sredstva i municiju. U istom periodu, podneto je i 480 zahteva za registraciju vazdušnog, najviše starog i lovačkog oružja, pušaka i karabina.

Ivan Zveršhanovski, SEESAC, SEESAC

Prvenstveno je bio problem da vi morate sami i da vratite oružje što je ogroman problem jer to se uglavnom ne radi jer vi onda dođete u situaciju da neko može da stavi pištolj u torbu i kaže ok ja ću sad da je vratim. Imate jako puno minsko-eksplozivnih naprava, pa ne možete ih staviti u torbu i sesti u autobus, pa preko pola grada da ga to vratite u policijsku stanicu, ali čak i kada to uradite, uvek postoji sumnja da ćete krivično biti gonjeni i opet neko negde zapišite ko ste vi. Postoji to neko nepoverenje prema institucijama otkud ja znam da li je to stvarno amnestije kako ubediti ljude da jeste.

Srbislav Stojić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Pronalaženje bombi u kontejneru, na obalama reka, u kontejneru, uvek se dešava, naročito kada su ovakve akcije, krene u mup ili se konsultuje, koleba se, pa kaže, baciću ga, što je najstrašnije nešto, znači ručna bomba u kontejneru je jeziva priča, naročito što imamo ljude u poslednje vreme koji sakupljaju sekundane sirovine, jer se svaki taj kontejner prevrne stotinu puta.

Jovan Bojanić NAOS

Neko ima automatsku pušku i pet bombi i pošto sada legalizaciju tokom stavi u gepek i krene u policijsku stanicu da preda međutim usput ga zaustavi policija koja izvrši pretres gepeka i nađe mu automatsku pušku i pesmom bi da li će mu verovati da je on krenuo da izvrši legalizaciju naravno da će mu napisati krivičnu prijavu.

Srbislav Stojić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

MUP mora uzeti podatke, da predate oružje, uzimaju vam se podaci, oni moraju uzeti podatak od koga je oružje uzeto, sa garancijom da mu se neće ništa desiti, mislim da se jako retko ko odluči, a sa druge strane, ako je neko iz kriminogene sredine, a poseduje nelegalne sredine, on već zna da već ima debeat dosije, on zna da će u mupu taj podatak ostati nezapažen, jedino neko rešenje je da se nađe modus da se to oružje preda bez kamera, bez zapisnika, mislim da bi dao veći efekat.

Zorica Subotić, NAOS, NAOS

Ovaj novi zakon koji je izuzetno restriktivan prema legalnim vlasnicima oružja bi recimo nekog čoveka koji ima ilegalno oružje za koje niko ne zna tražio da ga prijavi onda da položi ispit za obuku za bezbedno rukovanje oružjem što prilično košta, da prođe zdravstveni pregled koji je prema pravilniku izuzetno oštar, da plati izdavanje dokumenata za to oružje koje isto jako puno koštaju, lekarski pregled vredi pet godina, onda nastavi da plaća svake godine još i porez, pa ja mislim nisam videla nikakav stimulans u ovome što sam navela i bojim se da to ne mogu da vide ni vlasnici ilegalnog oružja.

Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika

Mi u regionu imamo vrlo drugačije primere gde ste vi imali ili da se to oružje otkupljuje kao što je u Hrvatskoj ili ste imali neku lutriju sa vrednim nagradama i li ste imali neki drugi način na primer oslobođenje od poreza gde bi ste vi ljude na bilo koju od tih načina za prvo motivisali da oni izađu i predaju. Mi imamo to da oni neće biti kažnjeni ako predaju oružje.

Prema rečima stručnjaka, problem sa velikim brojem ilegalnog naoružanja bi se mogao rešiti objedinjavanjem mera koje bi podstakle građane na to da oružje registruju ili da ga daju nadležnim organima.

Duško Ilić, NAOS

Jedna od stimulatvinih mera bi bilo ukidanje poreza ili u najmanju ruku drastično smanjenje poreza na oružje i drugo jesu izmene i dopune Zakona o oružju i municiji koje moraju da budu relaksirajuće vlasnike legalnog oružja.

Jovan Bojanić, Naos

Recimo stimulant jedan bi bio kada bi država plaćala simbolično recimo, za automatsku pušku 5.000, za bombu 3000, simbolika onda bi nešto moglo možda i da se desi.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Problem sa otkupom ilegalnog oružja je u tome što država ne može da se takmiči sa cenom koja je na crnom tržištu i kada dođe do toga cena na crnom tržištu raste i paradoksalno vi podstičete cenu na tržištu, a ne možete da nudite neku malu cifru ako to crno tržište nudi više od toga, lako je državama kao što su Kanada i određene države Srednje evrope koje su imale vrlo uspešne akcije zašto zato što su nudili višestruko veću cenu od crnog tržišta.

Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika

Nikada neće biti svo nelegalno oružje prikupljeno, to je jasno, ono će uvek biti u nekim kriminalnim po kanalima ali ne znači da treba da imamo toliko oružje kod kuće nelegalnog kao što ga imamo sada.

Sa druge strane, kada je reč o legalnom oružju, njegovo posedovanje podrazumeva poštovanje odredbi novog Zakona o oružju i municiji.

Miljko Simović, MUP, MUP

Mi smo morali sve propise da harmonizujemo sa propisima EU, odnosno da prilagodimo sve određenim direktivama koje su važeće to smo uneli u novi zakon. U odnosu na stari koje su bitne novine, to vam je do sada prilikom podnošenja zahteva za nabavku oružja vi morate da faktički imate i opravdani razlog iz kog razloga nabavljate oružja bez obzira da li je oružje za ličnu bezbednost ili je lovačko streljačko i tako dalje.

Slobodan Bošković SEESAC

Srbija je uvela neke modele kontrole koji su zaista bitni, i mislim da su uveli neke dodatne provere koji čak ni u EU ne postoje.

Duško Ilić, Naos

Mi spadamo u malu državu sa malim brojem i malom količinom stanovnika, te zemlje najviše trpe pritiske tako da su jako strogi zakoni od oružju i municiji, lako se gubi oružje pooštavaju se uslovi za nabavljanje, za kupovinu u legalnom posedu što u razvijenim zemljama nije slučaj, znači u Nemačkoj, u Austriji, Švajcarskoj, Finskoj i Norveškoj, se lako dolazi do oružja, ne treba lekarski pregled maltene samo uz ličnu kartu se kupuje. Te države su najveći proizvođači oružja i municije najkvalitetnije, to je privredna grana i njihovi gradjani su najnaoruzaniji u Evropi.

Svaki vlasnik legalnog oružja tretira se kao poreski obveznik koji je za svaki komad oružja koje poseduje dužan da redovno plaća porez, ali tu su i druge obaveze koje mora da ispuni.

Miroslav Horvatski, autor udžbenika za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Njih više iritira ta poreska obaveza svake godine, sad je uvedena i dodatna obaveza, lekarski pregled na svakih 5 godina, ovo sto ce morati da nabave razna sredstva za bezbednije cuvanje, to odobravam, to jednom nabave, pa se ima.

Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika

Mi imamo jednu kompleksnu poresku politiku, a to je da su porezi ako vi imate oružje vi plaćate dosta visok porez. Mi imamo takvu poresku politiku koju niko ne smatra delom, a ona jeste deo bezbednosne politike, koja doprinosi tome kako ćete se vi opredeliti.

Miljko Simović, MUP

Koliko znam negde oko 3-4 hiljade je na godišnjem nivou porez za oružje za ličnu bezbednost na ostale kategorije manje jedino je veći porez ukoliko želite da nosite oružje za ličnu bezbednost to je negde oko 15-tak 20.000 dinara i to je sve vezano za vaš zahtev i nemojte se žaliti nešto ukoliko želite nešto da posedujete ukoliko volite znači imati određene dodatke koji se zovu porezi koji morate da platite državi.

Kada je reč o upotrebi vatrene oružja stavovi ljubitelja oružja i ljudi koji oružje vide kao jedan od uzroka problema koji narušavaju bezbednost u društvu direktno su suprotstavljeni, iako ni jedni ni drugi ne odobravaju njegove zloupotrebe.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Taj koji je resio da napravi masakr, ako je on u glavi resio da bude ubica masovni, mi ga u tome ne mozemo spreciti zakonskom regulativom, odnosno da ne poseduje oruzje, ako nema oruzje u svom posedu, automatsko oruzje ne bi smeo da ima u svom posedu, on je spreman I on ce naci modus.

Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika

Mi želimo na neki način da se borimo da se protiv jedne jednog čestog zamerke gde neko kaže pa znate taj neko ko je namerio da je ubio svoju ženu će ubiti je bilo hladnim oružjem bilo tako što će je običnim fizičkim nasiljem ili oružjem u čemu je razlika razlika je i dalje ogromna bez obzira što mi vidimo da žena stradaju na svakom koraku na svakakve načine.

Prema važećem Zakonu o oružju I municiji oružje je podeljeno u četiri kategorije - a, b, c I d.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Građani apsolutno ne mogu da poseduju ništa iz kategorije a, to je zakonom zabranjeno, a mislim da će posle niza ovih nesrećnih slučajeva da će biti još više sankcionisano. Tu spadaju pre svega sve vrste automatskog oružja vojnog, automatska puška, najčešće se pominje kalašnjikov, to je kod nas mk 80, zatim sve vrste puškomitraljeza I svih ostalih vojnih automata koji dejstvuju automatskom paljbom, u tu kategoriju se isto svrstavaju I automatski pištolji.

Zoran Kuzmanov, glavni policijski inspektor Odeljenja policije PU Novi Sad

Gradjani mogu da poseduju oruzje iz kategorije b, to je kratko oruzje, pistolje, revolvere, oluceno oruzje, sa olucenim I neolucenim cevima, mogu da poseduju gasno oruzje I elektrosokere koje zakon definisao da se moze nositi uz odgovarajucu dozvolu nadležnog organa, odnosno mup-a.

Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika

2.19 tu uvek imate različite konfliktne osjećaje prema oružju strane imate nešto što je tradicija da prosto u srpskim kućama postoji oružje, drugo je nasleđe iz vremena tih konflikata ili gledate na to kao da bi se ti kontakti i dalje mogli ponoviti bez obzira što je trenutna situacija bezbedna i kada pitate ispitanike oni kažu da se osećaju bezbedno i treće nešto što je pitanje odnosasadašnjih odnosa države i bezbednosti građana gde se građani ne oosećaju dovoljno bezbednim i zbog toga smatraju da to neko oružje koje poseduju bilo da je legalno ili nelegalno doprinosi na neki način njihovoj sigurnosti.

Žarko Korać, psiholog

Ako ti imaš oružje kod kuće ako težiš da imaš oružje kod kuće prvo kazes da ne veruješ u državi državnom sistemu državi koja kao takva ima i policiju i sudove i zakone i ti ustvari šalješ poruku da je država slaba da je nemoćna da te štiti da je sistem pravosuđe slabi da te neće štetiti nego da moraš j da uzmeš ovu stvar u svoje ruke.

Miljko Simović, MUP, MUP

Ne bih hteo da izgovorim šta je osnovna svrha oružje. Toga bismo trebali da budemo svesni da oružje ubija, čuvajte se tog oružja izbegavajte ukoliko niste pasionirani ljubitelj oružja nije vam neophodno. Ministarstvo unutrašnjih poslova će vam pružiti svu vrstu

zaštite tako da sada pogotovo 2016. a kuca nam I 2017. godina apsolutno oružje vam nije neophodno za ličnu zaštitu

Paralelno sa akcijama legalizacije, došlo je I do pada interesovanja građana I za legalno posedovanje vatrenog oružja. U odnosu na ukupan broj građana Srbije, procenjuje se da jedan registrovan primerak vatrenog oružja dolazi na svakih deset stanovnika, podaci su Ministarstva unutrašnjih poslova. Devedesetih godina, građani su legalno posedovali oko milion I 200 hiljada komada vatrenog oružja. Sada je ta količina smanjena na oko 960 hiljada legalnih pušaka I pištolja koji su u posedu oko 600 hiljada građana. U Srbiji se oružje vekovima upliće u običaje, koji danas spadaju u sferu zloupotreba vatrenog oružja I krivično su kažnjivi, čega I dalje mnogi nisu svesni.

Branko Pogdanović, istoričar

Glavna zloupotreba u devetnaestom veku se ogledala upravo u tome šenlučenju i upotrebi oružja prilikom proslava i raznih drugih prigodnih prilika međutim zloupotreba oružja je naročito izražena što se malo zaboravilo u trenucima ekonomskih kriza i neposredno nakon ratova

Monika Lajhner

Generalno, kultura sigurnog korišćenja oružja I odlaganja, I čuvanja vatrenog oružja kod kuće mora da se unapredi. Kod nas je to šenlučenje dosta veliki problem, ne samo u Srbiji, nego I u celom regionu, deo proslave ne sme da bude I pucanje u vazduh, jer se vrlo često dešava da komšije stradaju.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Najcesce se desavaju ranjavanja usled rikoseta, usled toga da su popili, jer dosli su kod domacina u kucu, puca u plafon, dodje do rikoseta, rani njih troje ili puca pod noge, to je osnovno nepoznavanje balistike I rukovanja oruzjem.

Miroslav Horvatski, autor udžbenika za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Dosta ljudi ne razmislja o tome sta moze da se dogodi I misle da ako ispale projektil u vazduh da ce on negde da nestane, sve sto odleti gore, imam obicaj da kazem, ako ne pogodi patku ili gusku, pasce dole.

Žarko Korać, psiholog

Kod nas kažu kava je to svadba kada dvoje troje nije poginulo međutim to strancima ne može da prevedete.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Znate sta, kad neko puca na svadbi, pa hajde mu vi pridjite I recite nemoj da pucas, nekako nije higijenski.

Zorica Subotić, NAOS

Tu se dešavaju vrlo nezgodne situacije, pogodi metak potpuno je zabluda da će taj metak negde da ostane i da nikog ne ugrožava sa druge strane to je krivično delo ugrožavanje javnog reda i mira i ono je dosta oštro sankcionisan koliko ja znam tako da mislim da bi tu nadležni organi trebali da samo obave svoj zadatak.

Miroslav Horvatski, autor udžbenika za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Ja cu samo napomenuti da sacma 6 mm I krupnija I svako zrno odnosno projektil ispaljen iz pistolja dostigne takvo ubrzanje da moze da probije lobanju, da moze da nanese povrede takve I mogu samo da navedem jedan primer od pre dve godine kada je u crvenki, mislim da je bila svadba u pitanju, u jednom dvoristu je pucano, a u susednom je povrednjena devojčica u nadlakticu.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Nazalost, u narodu to je bilo jako prisutno nijedna utakmica reprezentacije, nijedna svadba nije prolazila bez toga, medjutim, mislim da se da je vremenom I dobrim delovanjem mupa I savesnih gradjana da se to svelo na neku normalnu granicu, sta je to normalna granica, neopaljen metak bojev.

Miljko Simović, MUP

Stavovi se menjaju, međutim tradicija je i dalje jaka i evo svi pripadnici ministarstva unutrašnjih poslova kada primete neposredno opaze ili mi se javi da neko zloupotrebio oružje oni moraju da izađu na mestu događaja i nažalost još uvek se dešava da oduzima oružje i podnose se određene krivične i prekršajne prijave međutim sve manje tih tradicionalnih pucanja zbog slavija.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Ako treba da pucas, pucaj manevarskom municijom, sada nije problem da dodjes u posed startnog pistolja, ali srbin nema osecaj ako tu nema adrenalina, ako to ne tresti, ako se ne puca.

Osim šenlučenja, neizbežna tema su tragedije prouzrokovane nepoštovanjem osnovnih pravila o bezbednoj upotrebi oružja, gde je došlo do slučajnog ispaljivanja metka prilikom čišćenja, nošenja ili u naizgled bezazlenoj dečijoj igri.

Srbislav Stojšić, instruktor obuke za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Uvek se ubija iz prazne puske, sve nesrece koje se desavaju se desavaju iz praznog oruzja, jer niko normalan nece u clana svoje porodice uperiti napunjeno oruzje, uvek upire sa pretpostavkom da je oruzj prazno I kad dodje do opaljenja, I kad dodje do nesrecnog opaljenja kaze ali puska je bila prazna.

Miroslav Horvatski, autor udžbenika za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Oruzje samo po sebi nije opasno, ono je opasno u rukama neodgovornog, neobucenog I lica sa problematicnim ponasanjem.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Ono služi za ubijanje i to mora da se zna ni za šta drugo jer jedina gluplja stvar od da ubiješ čoveka namerno je da ga ubiješ slučajno, a takvih smo slučajeva imali koliko hoćete, to je stvar koja uopšte nije za šalu.

Da bi se broj žrtava nesavesne upotrebe vatrenog oružja smanjio, neophodno je da se probudi svest celog društva, da se posvetimo edukaciji dece I odraslih, ali I da prijavljujemo zloupotrebe.

Zoran Kuzmanov, glavni policijski inspektor Odeljenja policije PU Novi Sad

Ukoliko ljudi znaju da je komsija nasilan, da ima oružje kod sebe, da dolazi u alkoholisanom stanju, da vrsi nasilje nad svojom porodicom, svaki takav slucaj treba prijaviti u smislu da bi sprecili takvu posledicu.

Miloš Vasić, novinar nedeljnika "Vreme"

Ja se plašim da je broj ilegalnog oružja konstantno neće smanjiti ni na koji način nemamo načina da idemo samo sam to ne može to jednostavno tako ono što se može relativno uraditi to je ovo o čemu smo govorili kvalitetna obuka mladih i starih taktička obuka da se u smislu rukovanje i održavanje vidi oko svega toga ono što je najvažnije je da opet citiram premijera vučića je promena svesti.

Ivan Zveržhanovski, SEESAC

Odgovornost je svih nas koji i kad znamo svi smo bili u nekoj situaciji da znamo ljude koji poseduju ilegalno oružje su bili u situaciji da je bilo upotrebljeno jedno takvo oružje na proslavama raznih vrsta da li neko puta prijavio to bi bilo interesantno videti kolika je statistika toga prijavljivanja maltene nepostojeća i to je taj problem gde država nosi odgovornost ali snose i građani tako da građani mogu da krenu da shvataju da to nije normalno nije nešto što naše društvo treba da toleriše da nema veze o kome se radi da bi trebalo da prijavljuju takvu vrstu slučajeve.

Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika

Mi imamo toliko mnogo tih slučajeva da bi zaista trebali da razmislimo o da ozbiljno pristupimo jer nikad ne znamo da li ćemo mi biti onaj ko je sedeo u kafeu Žitištu ili će nam se to desiti na neki drugi način nama ili našoj deci.

Duško Ilić

Znači moramo da preduzmemo mere koje će da skinu tabu temu sa oružja i da se odnos prema oružju na neki način promeniti od strane države pre svega a samim tim će i građani oni koji budu edukovani da znaju šta je oružje znači kako da se ponaša prema njemu.

Ivan Zveržhanovski, SEESAC

Ako se vi odgovorno ponašate, držite oružje odvojeno od municije, zaključano, kada dolazi do problema, vi uglavnom nećete imati mnogo veći stepen nasilja, sa druge strane posedovanje velike količine ilegalnog oružja, vi naravno podižete I mogućnost za oružano nasilje, ili bar nasilje koje se bazira na upotrebi vatrenog oružja, kada ga nema, onda ga je mngo teže upotrebiti, to ne znači da onda nema nasilja u društvu, ali se bar jedan taj element vadi iz jednačine.

Miroslav Horvatski, autor udžbenika za bezbedno rukovanje vatrenim oružjem

Ljude stalno treba edukovati, treba im ukazivati na to koje su mogućnosti oruzja ukoliko se ono zloupotrebi, kad kazem, mogućnosti, ta ubojitost sta oruzje moze da uradi, koliko moze da unesreci.

Zoran Kuzmanov, glavni policijski inspektor Odeljenja policije PU Novi Sad

Apelujemo da se oruzje ne koristi ni na svadbama, ni na raznim proslavama, rođjenjima deteta I sl, nego svako ko ima zelju da gadja, da dodje tamo gde je to dozvoljeno, na svako streliste koje ima odgovarajuci elaborat I sve uslove za bezbedno gadjanje.